

FOKUS – Guide til arbejds gange og metoder

Revideret 9. januar 2019

17/15642

Forord

FOKUS (Eælles Opmærksomhed og Konkret UdviklingsSamarbejde) er den lokale "Svendborg-betegnelse" for Socialstyrelsens Opsporingsmodel. I Svendborg Kommune er FOKUS igangsat for hele 0-6 års området med en forventning om, at vi tidligere får øje på den begyndende mistrivsel – gerne 1½ år tidligere. På denne baggrund kan vi endnu tidligere handle effektivt på de tegn, som barnet udviser.

Modellen er baseret på tre grundlæggende værdier:

- Forældre er aktive medspillere
- Fokus på forældrenes og barnets ressourcer og styrkesider
- Vigtigheden af at bruge det tværfaglige samarbejde

Modellen er baseret på en række teorier om børns trivsel og udvikling og hvorledes fagprofessionelle drøfter børns trivsel og handler, når de vurderer, at et barn ikke trives. Den teoretiske ramme tager sit udgangspunkt i, at barnets adfærd skal forstås i dets kontekster. Centrale teorier er: Den Udviklingsøkologiske teori (Bronfenbrenner), Tilknnytningsteori (Bowlby, Ainsworth, Killén), Resiliens teori (Borge), Positiv psykologi (Knoop), Narrativ psykologi (Bruner, White). Nærmere beskrivelse kan findes i Socialstyrelsens guide, udleveret på ambassadøruddannelsen.

Indholdsfortegnelse

Tre positioner i trivselsvurderingen inddelt i alder	s. 4
Arbejdsgange i en trivselsvurdering	s. 8
Tidsperiode for trivselsvurderinger	s. 10
FOKUS Netværksgruppen	s. 11
Vejledning til hjernenoghjertet.dk	s. 12
Teknisk support - kontaktoplysninger	s. 13
Spilleregler for fælles sparring – før, under og efter	s. 14
Fælles hjælpesætninger	s. 15

Tre positioner i trivselsvurderingen

En trivselsvurdering foretages ud fra nedenstående vurderinger indenfor fire trivselsdimensioner. Tildelingen af position sker ud fra en samlet betragtning af de fire trivselsdimensioner.

Børn 1-3 år

Børn i trivsel

Psykisk og emotionel trivsel:

- Barnet er veltilpas og harmonisk
- Barnet udviser vitalitet

Kognitiv trivsel:

- Barnet viser interesse for omgivelserne og for legetøjet
- Barnet viser interesse for at kommunikere

Social trivsel – barnets relationer:

- Barnet har en god, stabil kontakt
- Barnet modtager stabil positiv omsorg fra en voksen
- Barnet er interesseret i de andre børn
- Barnet leger med de andre børn i børnegruppen

Fysisk trivsel:

- Barnet virker sundt og udvikler sig fysisk alderssvarende
- Barnet fungerer alderssvarende med hensyn til sanser og motorik

Børn i fokus

Psykisk og emotionel trivsel:

- Barnets trivsel og udvikling kræver opmærksomhed
- Barnet udviser nedsat vitalitet

Kognitiv trivsel:

- Barnet viser kun lidt interesse for omgivelserne
- Barnet viser begrænset interesse for at kommunikere

Social trivsel – barnets relationer:

- Barnet viger, eller er ukritisk i dets kontakt
- Den omsorg barnet modtager fra voksne er ustabil og af svingende karakter
- Barnet viser kun lidt interesse for andre børn, og de andre børn udviser kun lidt interesse for barnet

Fysisk trivsel:

- Barnet er af og til sultent og virker ikke udhvilet, når det afleveres
- Barnet er ofte ramt af sygdom
- Barnet er udfordret på sanse- og grovmotorik, så det hæmmer i dagligdagen

Børn i særlig fokus

Psykisk og emotionel trivsel:

- Barnet trives ikke og er ikke glad
- Barnet er meget passivt
- Barnet virker sløvt og græder ofte, tilsyneladende uden grund

Kognitiv trivsel:

- Barnet udvikler sig kun lidt og viser ingen interesse for legetøj og lignende
- Barnet viser slet ikke interesse for at kommunikere

Social trivsel – barnets relationer:

- Barnet har ringe, svag eller ambivalent kontakt med sine nære omsorgspersoner
- Barnet er svær at få kontakt med, eller er ukritisk i dets kontakt
- Barnet interesserer sig slet ikke for de andre børn og de andre børn udviser ikke interesse for barnet

Fysisk og sansemotorisk trivsel:

- Barnet virker usundt, og mangler basispleje
- Barnet udvikler sig ikke fysisk alderssvarende (vægt og højde)
- Barnet er stærkt udfordret på sanse- og grovmotorik, så det i høj grad hæmmes i dagligdagen

Børn 3-6 år

Børn i trivsel

Psykisk og emotionel trivsel:

- Barnet er veltilpas og harmonisk
- Barnet udviser vitalitet
- Barnet virker glad og tilfreds

Kognitiv trivsel:

- Barnet er meget nysgerrigt, og det søger at mestre nye færdigheder
- Barnet udvikler sig sprogligt og er begyndt at bruge og forstå abstrakte begreber (de største børn)
- Barnet kan fokusere sin opmærksomhed

Social trivsel – barnets relationer:

- Barnet har en positiv kontakt med de voksne
- Barnet virker trygt og glad, når det er sammen med sine forældre
- Barnet indgår i leg med de andre børn på stuen
- Barnet søger kontakt med voksne og børn på stuen

Fysisk og sansemotorisk trivsel:

- Barnet virker sundt og udvikler sig fysisk alderssvarende
- Barnet fungerer alderssvarende med hensyn til sanser og motorik

Børn i fokus

Psykisk og emotionel trivsel:

- Barnets trivsel og udvikling kræver særlig opmærksomhed
- Barnet udviser nedsat vitalitet
- Barnet udviser til tider manglende tillid til sig selv og omgivelserne

Kognitiv trivsel:

- Barnets sproglige udvikling går langsomt

- Barnet kan kun i nogen grad fokusere sin opmærksomhed

Social trivsel – barnets relationer:

- Barnet viger, eller er ukritisk i dets kontakt
- Barnet udviser ustabil tilknytning til de voksne i institutionen
- Barnet viser kun lidt interesse for at deltage i leg med de andre børn på stuen og de andre børn viser kun lidt interesse for barnet

Fysisk trivsel og sansemotorisk trivsel:

- Barnet virker af og til sultent og træt
- Barnet vejer mere eller mindre, det det bør i forhold til sin alder
- Barnet er udfordret på sanse- og grovmotorik, så det hæmmer i dagligdagen

Børn i særlig fokus

Psyisk og emotionel trivsel:

- Barnet er konstant anspændt og har svært ved at finde ro (i høj arousal)
- Barnet virker ikke glad
- Barnet virker sløvt og græder ofte, tilsyneladende uden grund

Kognitiv trivsel:

- Barnet interesserer sig ikke for sine omgivelser og er ikke interesseret i at lære nyt
- Barnet udvikler sig kun lidt
- Barnet viser ingen interesse for legetøj og virker initiativløst
- Barnet kan ikke fokusere sin opmærksomhed

Social trivsel – barnets relationer:

- Barnet har en usikker tilknytning til sin nære omsorgsperson (mor eller far)
- Barnet er svært at få kontakt med, eller er ukritisk i dets kontakt
- Barnet er i stadig konflikt med dets omgivelser, og det ekskluderes af de andre børn
- Barnet er ikke i kontakt med de andre børn på stuen

Fysisk og sansemotorisk trivsel:

- Barnet virker usundt, og mangler basispleje
- Barnet udvikler sig ikke fysisk alderssvarende (vægt og højde)
- Barnet er stærkt udfordret på sanse- og grovmotorik, så det i høj grad hæmmer i dagligdagen

Arbejdsgange i en trivselsvurdering

- **Individuelle vurderinger**

Den enkelte medarbejder gennemfører en trivselsvurdering af alle børn, der er tilknyttet gruppen/stuen. I TOPI vurderer den enkelte medarbejder, hvert barns samlede trivsel ud fra følgende positioner: Trivsel (grøn position), Fokus (gul position) og Særligt fokus (rød position).

- **Fælles kollegial gruppevurdering af fælles børn**

Teamet omkring børnegruppen sætter sig efterfølgende sammen og reflekterer over det samlede resultat fra TOPI. Dette giver en faglig dialog/sparring sammen om gruppens børn, og hvor medarbejderne samlet kvalificerer deres vurderinger af alle børns trivsel. Det anbefales at PTL deltager.

- **Udarbejdes handleplaner**

For børn i fokus og særlig fokus udarbejdes en handleplan i TOPI ud fra SMTTE-modellen. Hvis der allerede er udarbejdet handleplan i tværfagligt regi skal der ikke nødvendigvis udarbejdes en ny handleplan, men det skal tjekkes, om der er behov for justeringer i den eksisterende. Resursepædagoger skriver handleplaner i TOPI og kode oprettes af PTL i børnehuset/dagplejegruppen. PTL har ansvaret for at resursepædagogen kun har adgangskode i den periode, resursepædagogen er tilknyttet, hvilket vil sige, at PTL skal slette adgangen igen, når perioden er slut.

- **Sparring på handleplaner**

Ved børn i fokus og særlig fokus giver PTL fra andet dagtilbudsområde sparring på handleplan. I dagplejen er det DTL/PTL fra dagplejen, der giver sparring. PTL kan vælge at der skal gives "fællessparring" på en række handleplaner med ens tema/emne/problemstilling. En "fællessparring" på en række handleplaner skal give mulighed for, at der kan ske tilretning/justering i den enkelte handleplan. Fremskudt socialrådgiver og/eller medarbejder fra Interkulturelt Team kan inviteres med.

Børn som der jævnligt holdes statusmøder omkring i tværfagligt regi skal der ikke nødvendigvis være sparring på. Beslutter PTL, at der af den årsag **ikke** skal være sparring på disse børns handleplaner, skal PTL informere dagtilbudslederen om, hvilke børn, det drejer sig om. For Fyrtårnets vedkommende skal informationen gå til den pædagogiske konsulent.

Med tværfagligt regi menes: Resursepædagogindsats, Familieafdelingen, Familiekonsulent, Interkulturelt Team, PPR.

- **Vækstsamtale med forældre**

Der afholdes en vækstsamtale med forældrene efterfølgende for børn i fokus og særlig fokus. *Hvis der allerede er udarbejdet handleplan og lavet indstilling til tværfagligt møde og været afholdt forældresamtale for nylig, skal dette ikke pr. automatik gentages i forlængelse af trivselsvurderingerne – men når der er behov for opfølgning.*

Vækstsamtaler kan afholdes i forbindelse med opstartsmøde/opstartssamtale, hvor handleplanen vedrørende hjemmeaktiviteter gennemgås med forældrene. PTL kan vælge at afholde fælles forældrecafé/arrangement i de tilfælde hvor handleplanerne er ens/samme udfordring. Efterfølgende afholdes eventuelt KIM møde, tværfagligt møde eller foretages eventuelt dialogisk underretning eller skriftlig underretning.

- **Overgange til kommunal skole for børn i fokus eller særlig fokus**

Se køreplan for overgangssamarbejde.

Samtykke

Det anbefales at indhente samtykke fra forældrene ift. at trivselsvurdere, når barnet starter i dagtilbuddet/ved opstartssamtale.

Skifter barnet mellem kommunale dagtilbud skal der ikke indhentes samtykke på ny.

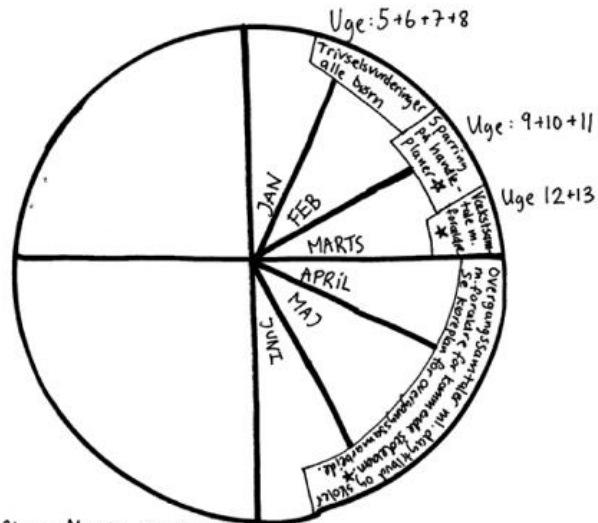
Samtykkeerklæringen findes til udprint på BørneIntra under FOKUS Materialer. Dagtilbud opbevarer samtykkeerklæringen i fysisk form.

Der skal IKKE længere indhentes samtykke fra forældre når børn i fokus eller særlig fokus skal i skole, da skoler ikke længere modtager elektronisk overlevering eller andre oplysninger om barnet i Rambølls system. Overgangssamtalen mellem dagtilbud, skole og kommende skolebørns forældre erstatter dette.

Årshjul for trivselsvurderinger i FOKUS

1. Halvår 2019 FOKUS

2. halvår FOKUS afventer beslutning om forårsFA.

Rambøll åbner: Mandag morgen kl. 7 i uge 5.
Rambøll lukker: Fredag eftermiddag i uge 13.

Samme sparringsrunde som sidst.

* Kun for børn i fokus eller særlig fokus

FOKUS Netværksgruppen

Netværksgruppen mødes en gang i kvartalet og har til opgave at bringe erfaringer fra eget lederteam ind i Netværksgruppen. Netværksgruppen kommer med anbefalinger til Sekretariats- og dagtilbudschefen og dagtilbudsledergruppen.

Område	Netværksgruppe
Vesterlunden, PTL	Susanne Andersen
Østerdalen, PTL	Pia Drost
Børnebyøster, PTL	Heidi Bagge Risbjerg
Dagplejen, PTL	Ulla Dinesen
Sundet, PTL	Majken Angel Bjerregaard
Egebjerg, PTL	Gitte Krogh
Fyrtårnet	Kirsten Fasmer
Dagtilbudsleder	Mai-Britt Strøm
Pædagogisk konsulent	Anne Bang-Olsen

Vejledning til hjernenoghjertet.dk

Vi benytter IT-systemet TOPI i Rambølls system kaldet Hjernen og Hjertet. Efter loginoplysninger er indtastet kan følgende foretages:

Adgang til SMTTE skema for udarbejdelse af handleplaner

Under Børn – klik på "gå til"

Vælg barn

Nederst under Fokuspunkter – note, klik på "gå til"

Fokuspunkter – opret (skriv kort tekst i feltet der kommer frem)

Adgang til tre muligheder for skabelon til SMTTE, handleplaner

Adgang til Overgangsskemaet for børn i fokus eller særlig fokus til fri/privatskole

Under Børn – klik på "gå til"

Vælg barn

Nederst under Fokuspunkter – note, klik på "gå til"

Opret overgangsbeskrivelse

Overgangsbeskrivelse, klik på "gå til"

Vælg: udfyldes af fagperson

Vælg: send forældredelen til den ene forældres mail

Overgangsskema udfyldes også ved overgang fra vuggestue/dagpleje til børnehave og mellem dagtilbud.

Adgang til Ressourceprofil

Ressourceprofilskemaet består af en række udsagn/spørgsmål, som barnets udvikling og trivsel vurderes i forhold til.

Kan med fordel anvendes når der er behov for en større beskrivelse/vurdering af barnet.

Under Børn – klik på "gå til"

Vælg barn

Ressourcevurdering, klik på "gå til"

Kontaktoplysninger

Teknisk support hos Rambøll:

Har du tekniske problemer i TOPI kan du rette henvendelse til Rambølls tekniske support.

Teknisk support hos Rambøll:

+45 51617943

email@rambollsprog.dk

email@hjernenhertet.dk

Rambølls tekniske support har åben alle hverdage fra kl. 8.30-16.00. Der er lukket alle helligdage og i juledagene (d. 24.-31. december).

PTL har ansvar for at oprette/slette medarbejder og leder logins. Hjælp til dette kan ske hos Rambøll teknisk support tlf. 51617943, eller:

Administrativ assistent:

Christel Lund Aarslev

Tlf: 20293715 christel.aarslev@svendborg.dk

Projektleder for FOKUS:

Pædagogisk Konsulent

Anne Bang-Olsen

Tlf: 21423118 anne.bang-olsen@svendborg.dk

Spilleregler for fælles sparring – før, under og efter

Før mødet:

- Der er udarbejdet handleplaner på børn i fokus og særlig fokus
- Pædagogisk teamleder fra det børnehus/den dagplejegruppe som skal modtage sparring kontakter den pædagogiske teamleder, som skal give sparring med henblik på at afklare, aftale:
- Tidsrammen for sparring aftales
- Dagsorden for sparring – hvornår i mødet deltager evt. tværfaglige samarbejdspartnere.
- Sted/Lokale og navne på dem der deltager i mødet.
- Hvem er mødeleder – lægges op til at PTL som skal modtage sparring er mødeleder, såfremt der deltager medarbejdere, tværfaglige samarbejdspartnere. Forældre er ikke med på sparringsmøderne.
- Hvad ønskes der hovedsageligt sparring på, evt. oplyse antal handleplaner og emne/tema der går på tværs af handleplanerne.
- Pædagogisk teamleder som skal modtage sparring har introduceret deltagende medarbejdere til formålet med sparring og de fælles spilleregler. Se "Inderside og Yderside ved en sparring" på BørneIntra under materialer.

Under mødet:

- Det anbefales ikke at udarbejde referat, men at skrive notater direkte ind i de enkelte handleplaner/SMTTE'r i fokuspunkterne i Rambølls system.
- Pædagogisk teamleder fra det børnehus/dagplejegruppe som modtager sparringen er ansvarlig for at sparringen rettes mod det, som der ønskes sparring på.
- **Afrunding på mødet:**
- Hvad har lykket godt i sparringen?
- Hvilke spørgsmål åbnede op for nye refleksioner/muligheder?
- Aftal evt. feedback efter x antal dage – feedback på én ting man fik med sig fra sparringen.

Efter mødet:

- Ansvar for justeringer og opfølgning på handleplaner ligger hos PTL fra det børnehus/den dagplejegruppe, som har modtaget sparringen. Hvordan bringes ny viden videre til relevante medarbejdere?
- Vækstmodellen bruges til forældresamtaler – periode for afholdelse fastsættes.

Fælles hjælpesætninger

Efter evalueringsrunden i foråret 2017 har FOKUS Netværksgruppen udarbejdet hjælpesætninger til indholdet i trivselsvurderingen.

Koordineret forståelse af hvordan vi vurderer børnene

Det er en utopi at forestille sig, at vi bliver fuldstændig koordineret i vores vurdering af børnene. Antallet af børn i de tre positioner varierer også typisk meget fra børnehus til børnehus/dagplejegruppe til dagplejegruppe, hvilket der kan være mange relevante og lokale årsager til.

Det vigtige er, at vi altid lader tvivlen komme barnet til gode, og at vurderingerne danner udgangspunkt for fælles, faglige refleksioner med udvikling hos børnene til følge.

Hjælpesætninger der kan være *medvirkende* til en koordineret forståelse:

- Er der noget vi som medarbejdere synes, der er brug for handling/aktiviteter - så skal barnet i fokus.
- Nogle gange kan det være en "undring" fremfor en "bekymring" som medfører at barnet vurderes til en fokus-position.
- Reflekter over hvad du har sagt om barnet gennem den sidste tid og hold det op mod indholdet i trivselsvurderingen.
- Hvis der i TOPI er skrevet en kommentar på barnet ved sidste vurdering, som ved næste vurdering skal skrives igen, så kan det være anledning til at barnet skal i fokus.
- Hvis sproget hæmmer barnets trivsel/sociale relationer.
- Hvis Familieafdelingen er inde over en familie medfører det ikke pr. automatik at barnet skal vurderes til særlig indsats, da vurderingen skal gå på barnet.